

F 16
215

MEMÒRIA DESCRIPTIVA
DEL SEGON SENTENAR
DE LA MARE DE DEU D'ELS DESAMPARATS

DE VALENSIA,

EN CARTES EN VERS QUE DESDE DITA SIUTAT ESCRIU A LA
SEHUA FAMILIA UN FORASTER D'ALBUIXECH.

ORICHINAL

DE

R. LL. Y MALLÍ.

VALENCIA: 1867.

—
Imprenta de Salvador Amargós.

CARRER DE LA ENCARNASIÓ, 16.

MEMORIA DESCRIPTIVA

DE LA OBRA DE DON JUAN DE MORALES

DE LA OBRA DE DON JUAN DE MORALES

DE LA OBRA DE DON JUAN DE MORALES

DE LA OBRA DE DON JUAN DE MORALES

Es propietat de son Autor.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
Biblioteca

80002030099

A CHUSEP TRINCHANT Y FORNES.

Estes cartes les escribia pera tú ans de tindre la idea d'imprimirles; pues téhues eren ahir, raó es qu'hu si-guen huí també. Admitixles, no per lo que valen, qu'es ben pòc, sino per la bona voluntat en que te les dedica el téu amic

Ramon.

A CHUSSE TRINCHANT Y FORNER.

849.91-147 "18"

POESIA VALENCIANA - Mpls XX

L18694378

i21387199

R.31.181

CARTA I.^a

Valencia 10 de Maig de 1867, á les
nou de la nit.

Inolvidable Visenta;
he aplegat bo á la siutat,
y enseguida á nostres amos
he pasat á visitar:
també gòsen de salut
y d'alegria cabals:
m' han resibit be com sempre,
y el señor, com es tan plá,
fent mudar á la señora
nos ha tret á pasechar.
La Sèu nos ha vist en ella
als pocs minuts; hia un altar
nou, d'órde gòtic, de còure
y á consensia treballat,
pintat hui de purpurina;
pero això es provisional,
que cuan pàsen estes festes
á foc es té que dorar.
Asò y tot quant et relate
el amo m' hu va aclarant,
y una explicació diaria
i' enviaré de rechás,
ya que no soc tan palurdo
yo que no 'scriga tal cual,
ni tú, Visenta, tan ruda
que, en achuda del tio Blay,
no compregues lo qu' et pòse. y
—¡Qué llástima de chirá
de pèu!—si ara á consecuencia
d'acident tan desgrasiat
no quedares ringo rango
per la casa coixechant,
correriem de brasero
tots los carrers prinsipals
de Valencia, fets uns bobos,
cuant tenen de bo admirant.
¡Chica, cuánts de forasters
han vengut al Sentenar!

Com som tants y no 's chens curt
ademés el veinat,
y hù per mirar els adornos
d' els balcones dú 'l cap en alt,
els tropesons menudechen
y no fá falta algun bac.
Tot son altars y obeliscs
y pabellons y aparats
d' illumenasió; mes hui
tot está per acabar:
encara pinten fronteres
de cases particulars.
Uns pòsen vèles, uns atres
en banderes y fanals
les balustrades adornen
d' una torre ú miramar;
este 'ls poms de bronse frega
d' un balconache elegant;
aquell conduix en paneres
flòrs del temps y flòrs de mans;
este d' así, nuga fresca
murta en l' armasó d' un arc,
y en penchar llanties y cuadros
s' ocupa el de mes allá.
En la iglesia de la Vèrge
Mare de Desamparats
nos entrarem y la vérem
de prop, que ya estava baix:
la chént s' apiñaba allí
y entregaba als escolans
rosaris y reliquiariis
y creus d' hòs y de metall
pera qu' en la rica peana
fóren al moment tocats:
yo la bolseta que pòrte
al efecte vaig donar
y content la torni á pendre,
qu' al fi no soc ruin cristiá.
Tot asò em paregué be,
pero m' en ixquí escamat
al ruido de les monedes
que deixaben caure á 'stall
tots los qu' entregaben prenda;

allò al que resa distrau.
Per lo mati, segons l' amo
ara acaba de contar,
la comisió del comèrs
reunida en lo Consulat,
ha entregat cuatresents traches
á cuatresents mendigants,
qu' els haurán vengut de perles
si es qu' estabèn despullats.
Esta es una de les festes
més gròses del Sentenar:
vestir al nohuet es òbra
que la iglesia te maná.
Demá haurá vòl de campanes
cuan el Alba asome el cap,
y traurán Ròques y Carros:
vorém ahon els posarán.
Ya 't contaré en atra carta
tot lo que vecha demá.
Hui ya fas punt, pero no
sens qu' et diga chemecant
que les siñores nos tenen
á mi y á molts marechats
en les cües d' els vestits
qu' arrastren dos ú tres pams,
y en les polleres que dùen
de férros sangolechant.
Cuan meñs hù s' hu pensa, ¡tup!
chafa la cúa al pardal
ú fica del péu la punta
en l' abuecador, y van,
—si no 's trenca un dau d' aquells,—
ella de tòs ó hù de nas.
A voltes es traü partit
d' estos mateixos treballs,
que cuan manco te 'n adones
veus un miriñaque alsar
al topetar en un atre,
y es pasen apuros grans
pea ferlo abaixar.—Adios;
ya d' escriure estic cansat.
Cuida al macho y les gallines;
espressions á mon chermá;

besos al chic, y tú pren
de ton marit un abras.

Batiste Cañamó.

CARTA 2.^a

Valencia, dia 11, á les quatre de la
vesprada.

Encara qu' ahir, Visenta,
fon regular el paseig,
huí avans de tocar al alba
ya estaba yo en lo carrer.
Vól cheneral de campanes
á anunsiat á tot vivient
qu' escomensaben les festes,
y chics, y chòvens y vells
anaben deixant les cases
á brincos, cantant y rient.
Les Ròques que ya tens vistes
y atres dos nòves han tret,
ú siguen carros de triunfo;
treball que l' Achuntament
encomaná á un reputat
artiste: estant tal cual be:
en hú d' élls hiá un cheni alat
que, á modo de coquiller,
pòrta en lo cap el encarrec
que la siutat li haurá fet:
un aro en rayos y en mig
el Nom de Mària es veu:
(cuan yo oferixe una cosa
la duc en les mans no mes.)
Té les cames masa ubertes
y pòsa de manifest
qu' el equilibrio perdia
sens que fora gran el pes.
Asó está en la plasa nova
del carrer de Caballers,
y en la de Manises hia
deu carros; llichos y atén.
Alli he vist el d' els cocheros,

unit al d' els tintorers;
el d' els que tornechen, chunt
á un atre que té un fornet
en pala y tot, y al costat
he vist el d' els moliners
en un Neptuno, rosins
y ónes per coronament:
si no tisbara tan pronte
la moleta y el garbell,
hauria dit que Neptuno
era un ahüelo alchepser.
Al seu costat está el carro
del gremi d' espardañers,
en hortet y un Sen Onofre
enforfoguit y caént.
D' estos carros olvidemse
y aném á l' atra paret.
El d' els ferrers es presenta
En mig; diré lo que senc:
rés té el carro que sorprenga,
pero este y el d' els fusters
son els dos que més m' agraden:
tal vegá atre valdrá més.
El d' els sabaters seguix;
davant no 'm pare un moment
y al qu' está al costat m' en pase,
que perteneix als blanquers:
es una barca tal cual
ben formada, en mar de llens,
en un farol en la popa
y en la proa un pedreret.
Ya t' he pintat tots los carros
nòus tan de presa y tan be
casi com els seus autors.
Ani á armosar y despues
en la plasa de la Seu
m' adoquini entre la chent
pea veure la prosesó:
sobre les dèu y un poquet
ixqueren les banderoles
y tot l' acompanyament,
y al sò de la marcha real
desllumbrant aparegué

María, amparo y consuelo
d' este pòble, que en dosel
li dona son sèl alegre
y en alfombra sons rosers;
qu' el tribut li paga en músiques
y es escoltat en sons pregs.
Apenes la Imache hermosa
del temple guaà el banquet,
un *viva s'* oixqué en la plasa
nutrit, entusiaste, ardent:
coloms soltaren al aire,
colomins y pardalets
en llistes blaves y verdes
y blanques y roig ensés,
y hasta coloms de carmin
y òcre clar teñits habé.
Flòrs desfullaes caien
d' els balcons, y retallets
de paper d' òr y de plata
com plucheta de ponent.
Tot lo mon ploraba y ria,
y en alta ù en baixa veu
dirichia á la Patrona
paraules d' amor y fé.
Parlar yo també volguí
y s' enredrà entre les dents
el discurs; mes fent esforços
s' obri la boca y naixqué
un *vitol* que trencá un vidre
de la porta del llibrer,
responent la concurrencia
pasmá de tal gargamell.
Pasaba nostra Abogada,
y els hòmens alts y els baixets
féen puntetes pera veure
peana y tot á son plaer.
Les dònes, que cada llágrima
era com un cacahuet,
pera que á la Vèrge véren
ahusaben á alguns chiquets.
¡Quin entusiasme més gran!
sens vergoña et contaré
que, yo que soc més re-fiero

qu' el Guapo Baltasaret,
ploraba com la donsella
que casen en hòme vell.
A don Chochim li pasà
dos dinés de lo mateix,
y al tornar á casa, ploma
prengué y un tròs de paper,
y en sis sucæes de tinta
arreglà els versos sigüents:
diu que no son bons y están
mol de presa escrits, porque
tenia pòr se li 'n anara
la inventona del servell,
y que si algun mérit tenen
es el de sentirlos be:
l' els copie; aniré en cuidado
no 's quede algo en lo tinter.

A MARIA

*al veure apareixer la sehua Imache á la porta de la capella
en que fon colocada dosents añas en arrere.*

SONET.

Eres Mare de Deu: si no hu sabera,
el còr en este instant me hu revelara,
qu' en lo pit de saltar content no pàra
ta Imache al veure eixir qu' el temps no altera.

No dóna jardí algú en la primavera
flòr tan hermosa com la tehua cara,
ni aroma hia oriental d' esensia rara
que com tú aromatise l' ampla esfera.

Detin un poc la Efigie, Gran Maria,
permetent als meus ulls qu' en ella es gosen,
y l' ànima s' anegue en alegria.

En l' entusiasme inmens qu' em estravia,
crec qu' els ànchels ton Ser en l' anda posen,
y qu' el còr se 'm enfuig en qu' et tenia.

Ahí t' els envíe; el señor
llisensia doná me té:
despues qu' els depregues tú

qu' els llisca tot Albuixech.
Ya acabe. La descripsió
d' els altars demá faré
y arcs de triunfo y obeliscs.
Adios, Visenta: et vulle més
qu' en lo poble.—Cuida al macho,
lès polles y el burruchet;
besos al chic, y tú cúrat
la pata, ¿estás? mencha y beu
y no refermes el cos
sobre el tobillo deret.

Batiste Cañamó.

CARTA 3.^a

Valensia 12, á les onse del dia.

En la fresca he visitat
els altars este mati,
els obeliscs y arcs de triunfo,
com vaig prometer ahir.
De la Iglesia de Maria
entre les portes hia en mig
un altar de teles de òr
y de plata, elegant, fí,
sobre un basament molt alt;
de mòdo qu' el remat lluix
al nivell de la teulada:
la Mare d' els afflichits,
dita del Cabildo, está
posá sobre un trono allí.
En-front d' este altar s' eleva
sobre el cuadro d' un jardí
un obelisc que de murta
té l' esqueleto vestit.
Hiá uns escalons en la base
y en élls colocar he vist
dotsenes de testos en
plantes que no m' han omplit.
Sent els jardiners quins fan
el nomenat obelisc,
y jardiners de Valensia,

terreno qu' es tan florit,
¿cóm no han inundat de róses
y de clavells y alhelis,
de nardos y d' asusenens
els andenets del jardí?
Pues no señor; ni frescura
en éll hia, ni colorins
ni aroma; es mes apropósit
pera véurelo de nit;
qu' á falta de flòrs, conté
boles penchant com raimis
de una parra, y gòts, fanals...
cualsevol diria així
que més que d' els jardiners,
pareix la que describix
obra d' els ensenedors.
Entre la casa qu' es diu
del Vestuari, y la Sèu,
un arc de murta ha costruit
en transparents la Maestransa:
res qu' asombre en éll notí.
En el solar de la casa
de la siutat posat viu
un altar de Sen Visent,
ya conegut, y em parí
davant la porta chiqueta
de sen Nicolau; em fiu
cárrec, un atre arquet era
de murta y un nicho al fi
en la imache d' aquell Chust,
de plata. Avant vaig seguir,
y encara qu' en el Tros-alt
no habia res, averigüí
qu' el altar colocarien
allí de sempre els veins.
En la punta del Mercat
y de cara cab-así
à la Bolsería, un atre
altar de màrmols finchits
s' alsa; este es d' els corders:
he sabut que ya es antic;
mes reformat com está,
que per nou pase es presis:

l' honra una Vèrge Maria,
bella de front y perfil,
venerada en l' hort d' En-Sendra.
Als sent pasos em parí
asombrat: un altar gòtic
á Sen Visent ha erichit
l' asosiasió d' este Sant
pera qu' el estrene hui,
que deté á tots els que pasen
com á mí m' ha susuit.
Está plantat ahon es planta
sempre per lo mes d' Abril;
es de pur órde y dorat
está tot y colorit.
Cuatre elegants doselets
de pirámide, guarint
están á quatre virtuts,
y en lo més alt, del Chuí
el áncel, en la trompeta
agarrat, es descubrix.
Dos cuadros á cada banda
de pasaches susuits
del Sant Ferrer en la vida
es miren, en mérit rics.
Ni el ór, ni de les estátues
el que pareix mármol viu,
ni els variats colors ni adornos,
ni el basament ni el qu' el siñ
fòrt enverchat, allí deixa
d' armonisar; res desdiu.
La eixecusió es esmerada
y es elegant el estil.
Un Alcaíne es el autor
del pensament, y atre qui
el treball de fusteria
ha desempeñat; Tarín
corregué en el d' escultura,
y Chusep Brel consebí
y pintá els cuadros al òli;
Maíquez dorá els mil y mil
filets y marcs y cornises
qu' al altar li dònen brill.
Més avant se veu el arc

d' els fusters, gran, atrevit;
bo el pensament, bons els chaspes;
en los plans asò he llechit:

*«A la más pura Virgen
Reina del Cielo
su tributo dedican
los carpinteros.*

*Para ver de Maria
la gloria inmensa,
à las nubes el arco
subir quisiera.*

*A la Madre amorosa
que nos ampara,
à la que de sus hijos
seca las lágrimas.*

*Te venera Valencia,
tu amor invoca,
y à ti debe, Maria,
su dicha y gloria.»*

L' ha pintat don Chusep Flores,
qu' es artiste distinguit.
Damunt de les Escaletes
de Sen Chuan, com indesís
s' alsa atre altar, entenen
tal volta que compelir
no pòt en el de la esquerra
ni en l' arc qu' ara t' he descrit:
pero d' abatres fa mal,
qu' en-front te varios amics
molt dignes d' éll. Allumtense,
y la carrera seguint
busquem el arc d' els pintors.
En l' ample s' ha costruit
del carrer de Sen Visent;
aplega hasta l' últim pis
de les cases, y d' un mur
al atre el carrer medix:
per tres parts à través d' éll

pòt la chent entrar y eixir:
es notable per lo gran,
y per res mes: quatre chics
de bon sèl y gran costansia,
que l' han pintat es pot dir
asoles: els que debien
haber segut més actius
s' han fet els sórts. Mal consépte
em mereixen. Pinsells hui
té bons Valencia; ¿perqué
no han volgut en l' arc lluir?
¿el obchecte no es ben digne?
Si en s' amor propi ferit
algú es sentia, ocasió
no era esta de descobrir
son resentiment; la Vèrge
está per dalt del mesqui
orgull d' els hòmens: asò
té enfadat á don Chochim.
Aném al altar del art
machor de la seda; el tinc
calificat: un armari
es enorme que té dins,
en divisions de colunes,
estants de fondos distints:
l' hú el d' una gruta presenta;
més alegre es l' atre y ric,
que tèla de blanca plata
de dalt á baix el cubrix:
en este s' ostenta hermosa
la Reina d' els Serafins,
y en l' inferior Sen Cheroni
gosant en cuadros veins
la compania d' els Sants
Pares Ambròs y Agusti.
Est' altar, de Sen Gregori
en la fachá s' oferix.
Al costat, un arc de murta
rodecha una porta humil;
es de les Desamparades
qu' en ella s' han acollit.
De Sen Fransés en la plasa
y en lo més baix d' ella, he vist

mirant á la de Caixers
el altar qu' els sastres hui
á la Patrona oferixen,
també de murta reblit.
(La murta está ara de móda;
es va la murta á encarir.)
En el sentro está la Vèrge,
y el martirisat así
gran Visent, té á la dereta,
fent parella en atre fill
de la siutat: el Beato
Nicolau Factor.—Tiri
cab—al carrer de les Barques
perá de nóu pendre el fil
de la vòlta, y atre altar
hasta molt llunt no encontrí.
El portó de Sen Tomás
viu en nicho convertit,
qu' en tèles de fina seda
y en rams ben distribuïts,
de Maria en la presensia
estaba honor resibint.
Del Arsobispo en la plasa,
davant la fonda del Sit,
han alsat els tintorers
á la Mare un obelisc:
en llensos pintats s' eleva,
y encara qu' en contra dir
d' éll res es pot, no s' el trova
ni nóu, ni perfecte, ni.....
Té en les quatre cares, quatre
fontetes, que de distints
colors tiren á una pila
aigua, caràcter així
donant á son monument
el gremi; mes tan re—prims
son els chorros, que s' embosen
els caños y—jádios, Madrit!—
de buscar la pila en lloc,
—pues que póca aigua es la qu' ix
y no té forsa,—apegada
corre al conducte asovint
per la part de fóra, y taca

els llensos y els deslluix.
En el remat de l' ahulla
hià posats uns banderins.
Chunt á Santa Catalina,
donant la espala al altiu
campanar, allí els platers
atre altar han construit:
mármols també representa
la pintura, permetint
les colones salomóniques
qu' en les entrades ú vuits
del caragol qu' elles formen,
púguen vistoses señir
de flòrs dos llargues guirlandes
desde 'ls chapitells al fi
del basament.—Ya no 'm queda
altar algú; tots els tinc
vists ya, lo mateix qu' els arcs
y demés que t' he descrit.
Demá ú el dimats notisia
et donará ton marit
d' els transparents y fronteres
qu' ha pogut veure per ahí
adornaes: si cuant s' acabe
la prosesó, de dormir
no tinc ganes, t' escriuró
hui altra carta. Conque tin
cuidado del pèu; procura
qu' á ton costat sempre el chic
estiga, y les espresions
de Batiste resibix.

Cañamó.

CARTA 4.^a

Valensia dia 12, á les dotse de
la nit.

¡Ay, Visanteta! pareix
qu' en mig de tanta funsió
tinga més vida, més ánima,
més cames y més brahons.

Desde ans de ferse de dia
line posat el pantalo,
y em duen els pèus ahon vòlen;
y en pasechos y en plantons,
en lloc de cansarse, estan
cuant més tart més corredors.
Segon carta es la qu' escriu
en esta fecha: es segon,
perqu' este mati imposible
va ser qu' ohuirà el sermó
per la molta concurrencia
que habia en la Sèu, y fon
motiu pera anar à casa
à ferte la descripsió
d' els altars y els arcs de triunfo;
pero don Chochim qu' es tort
que lo que no veu pregunta,
—y d' eixa escola yo soc,—
em diu lo que neseite.
Comense la relasió.
Despues qu' à les sèt la misa
ha cantat el Provisor
Carcavilla, ya en la Sèu
no s' ha parat: à les nou
gran surra han dut les campanes,
y despues en la machor
solemnitat, els Cabildos
han dit ufanos els dos:
«Caballers, ya estém nosatros
asi; sabrán lo qu' es bò.»
Y dit y fet: à la seña
qu' haurà fet el director
ha romput la gran orquesta
formá de sent profesors.
Alli els violins y les flautes,
y els timbals y els violons,
y els cantants de veu michana
y els de la gròsa y tenors
han elevat à un grau més
la sehua reputasió.
Ha selebrat l' Arsobispo
tot plé de òr, fet un primor,
y ha ocupat el sagrat pùlpit

don Ramon Garcia Anton,
Obispo de Tuy; gran pico,
bon talent: ya era famos
sen canonche. L'auditori
ha eixit de satisfació
plé, mes en busca del aire
pera templar son calor.
Fem alto; á dinar aném,
y d' allí á la prosesó;
la prosesó cheneral
digna de llau y recòrt.
A les dos y uns cuants minuts,
el carro primer, airós
s' ha tirat en la carrera
en mig de la confusió,
y atre y les Ròques darrere
han fet lo mateix. Al poc
rato de les banderoles
he vist els chermans colors,
y els nanos en castañetes
y els chagants vestits de nou.
Cantant, seguien els chics
d'els hospisis, en guions,
andes y siris; despues
els colechals del Patró
Sen Visent; seguien els pobles
de dos llegües en contorn,
qu' en pendonets carmesins
portaben en lletres d' òr
escrita la prosedensia;
els sans de ses devosions
düyen en andes, y créus,
y el tabalet parlador
y la donsaina chillona,
ó música. ¡Variasió
gran es vea! Els d' Alboraya,
—que n' han volgut vindre molts,—
vestien traches de vèrda
pana d' igual confecsió;
portaben haches de sera
d' arroba ú sinc cuarterons,
al seu Barco y Sen Cristófol
fent llum en gran devosió.

Els gremis seguien darrere
en ses andes y pendons
y carros, ahon de treballar
es fea demostrasió,
y desde élls chiques grasióses
vestides á cual millor,
tiraben versos y dolsos
als contents espectadors.
Casi totes les imáchens
d' aquestes corporacions
han estrenat manlo ú atra
prenda, ú el restaurador
ha posat l' hábil pinsell
ahon ha tengut presisió.
Els habitans del Tros-alt,
que del Sant Predicador
son tan devòts, anda nòva
han dut á la prosesó.
Despues d' els gremis, els clèros
seguíen, duent un tesor
en creus é imáchens, y aquelles,
adornades capricho—
sament: la de Sen Marti
portaba en chiquet un hòrt
y una imache en miniatura
de Maria: surtidors
incheniosos despedien
á bastant elevasió
cristalina aigua per mig
d' un mecanisme curiós,
y era la créu que fijaba
de tanta chent l' atensió.
Darrere de les parroquies
anaben varios siñors
de frac negre, y els apòstols;
despues els sirialots:
mil convidats; tots els chóvens
del Seminari en unió
cantant; de la Maestranza
els caballers en galons
re-lluents en l' uniforme;
darrere, un respectuós
número de saserdots

en capes pluvials y hachons;
capellans en insensers
qu' omplien l' espai d' olor,
fent un fum que no incomoda
á ningú ni dona tos;
infantillos en corones
y asafates plens de flors,
y en-seguida la Siñora,
qu' obsequiaben d' els balcons
en fulles de fines ròses
y en versos y en..... ¿qu' ém sé yo?
Vives el poble donaba
al veure el portent millor
de la siutat, y estos vives
encontraben éco en tots,
y al soltar la veu al aire
l' acompanyaba algun plòr
d' alegria. ¡Qué gran chòya
té 'l valensia venturós!
Les autoritats seguien
eclesiástiques y molts
Obispos y l' Arsobispo
entre ells, pajes y silló;
les autoritats sivils
y militars; el ruidós
instrumental d' una música
completa y bona, y al sò
y compás d' ella marchaben,
formant coluna d' honor
y vestits de tota gala,
de soldats un batalló.
He contat més de sent andes
y més de trenta pendons
de pobles; bandes y orquestes
atres tantes, y mensió
así no fas de donsaines
ni tabalets, que á muntons
anaben. Ha segut llarga
la vòlta y la prosesó:
á les onse y micha entraba
la Reina de Sèl y Mon
en la Catedral; calcula
per ahí la durasió.

No deixes pasar per alt
un insident asombrós
qu' ha susuit: cuan la Vèrge
chiraba en son esplendor
per carrer distant encara,
—el de la Congregasió,—
de casa el señor Carsí
han amollat un colom,
y s' ha parat la tal ave
en el cabet portentós
de la Imache, y així ha anat
de la Seu al interior,
abon un escolà l' ha vista,
y sens qu' alsara ya el vòl
l' ha feta al punt prisonera:
regal de tal condisió
ha oferit á l' Arsobispo,
que li ha agrait tal favor.
Visanteta, ya es molt tart
y estic cansat y tinc són.
Cuida del chic y del macho;
dóna á mon-hermá espresions,
y resibix un abrás
de Batiste Cañamó.

P. D.—Al Sen Cristófol aquell
de colosals dimensions,
anda forta li arreglaren
en carro de quatre hòus
pera pendre part activa
en tan lluida funsió;
mes á poc d' ixir de casa,
en cluixits y en tremolors
declaraba lo difisil
qu' es tràurel del seu rincó,
y al fi no pogué seguir
per més puntals y llistons
que li posárén; un peu
es trencá en un menechó,
y el tornaren á la ermita
adoptant mil precausions.
També vaig vore la Roca
diablera sens el Pluton:

dihuen que va anar á terra
al chocar en un balcó.
Así fas punt, y á dormir
m' en entre. Chiqueta, adios.

Batiste.

CARTA 5.^a

Valensia 13, á les sèt de la nit.

M' alegraré qu' estes lletres
t' encontren gosant salut;
á mi em deixen, Visanteta,
tan campechano com vulle.
Huí la festa de la Sèu
ha expenses ha corregut
d' els condes de Cervelló,
que son més rics qu' el Perú.
Leonardo Lopez, canonche,
ha cantat la misa, y un
atre, per nom Gamborino,
que dihuen qu' es molt sabut,
ha predicat el sermó.
Del mati á les sis en punt
les músiques militars
tocant diana han romput
totes á un temps en la plasa
de la Catedral.—¡Quin gust!—
D' allí han anat als cuartels,
y posantse, com es us,
davant d' els seus batallons
respectius, s' els han endut
al Plá del Real, y allí,
qu' alsat ya en siti oportú
es vea altar de campañã,
s' ha dit una misa. El nuc
del còll se' n me ha ixit del puesto
d' estirarlo cab-á-munt
pea veureu be. En acabant,
els rechiments han mogut,
y per davant de la Reina
del Sèl, de Valensia orgull,
han desfilat en bon órde

y entre el numerós concurs
qu' en la plasa de la Verge
ya s' apiñaba confús.
Per la vesprá en l' Alamera
tota la tropa en conchunt
ha format en gran pará;
y encara que per el Sur
han vengut núbols en aigua
posant en dispersió á alguns
del paisanache, els soldats
han estat quiets com difunts.
Esta nit haurá retreta;
y en el carrer de Sen Bult
y en lo de la Póbla Llarga
músiques: també es segur
que n' hia en el Tros-alt. —T' avise
que no' m trovarás tan ruc
com cuan m' en vingui: si l' hòme
veu més qu' en lo pòble incult
ahon naixqué, en suitat estensa,
¿podrá negarme ningú
qu' anirà soltant el pèl
que filá cuan era cuc?
Demá tindrás atra carta;
huí per hui ya no dic chut.
Cuida al chic y á les gallines;
del teu pèu y del burruig;
á mon chermá una abrasá;
prene una mehua, y ahur.

Cañamó.

CARTA 6.^a

Valencia 14, á les sis de la vesprada.

Huí m' he alsat, Visenta mehua,
cuan ya el sol ben alt estava,
contra el costum que yo tinc:
dòrc en un llit que s' ablana
més cuant més en éll s' está;
despues com lo còs es cansa
veentho tot per eixe mon,

vé la són y ella es qui huaña.
D' els músics l' asosiasió
hú ha fet la festa á la Santa
Máre d' els Desamparats.
Més orquesta ha habut encara
qu' el dia dotse: ¡quina misa
s' ha cantat! ¡si alló privaba!
A mig dia he anat als prèmis
d' els chics aplicats: la casa
de la siutat s' en venia
abaix del chentiu; pero anda
qu' anda yo, pegant colsades
m' he vist pronte dalf la escala.
Hiá moñicot de l' alsá
del nostre, qu' en una fábula
et torna visca: es compren
que de dòctes tinguen fama
así; la vergoña pèrden
desde chics, y la ventacha
tenen de parlar sens ella
cuan son grans.—He vist la plasa
d' els bòus: demá es la primera
correguda y s' amostraba
hú per *dèu sèntims d' escut*
—qu' es com comensa á dirse ara
al quinet,—tot el ganado,
garròches, cachet, espasa,
banderilles, micha lluna,
y una música tocaba
mentres tant.—Vaig á contarte
d' así á la nit lo qu' et falta
saber d' apaños y llums;
tot hu sabrás si tens calma.
Ensés es com hia que véureu
asò, qu' entonses espasma.
La fachá del Seminari
consiliar es una falla
en gòts de colors y arañes,
y en hú d' els balcones s' acata
á una Purísima, al òli,
de Juanes. En l' afamada
Lloncha de la Seda es véhuen
en transparents, que má encara

pòc mestra ha pintat, als dos costats
Visènts tenint ensentrada
à la Patrona, y més llunt,
cab-à-la dreta, es repara
suspés al alat Mercuri
sobre una vista inecsacta
de la siutat: quatre mil
ú més llums hiá en la fachada,
y els defèctes d' un obchète
d' un atre l' efècte tapa.
Si dalt de les Escaletes
no es la pintura estremada,
en cambi está adorná en gust
desde 'ls balcons hasta l' àguila
tota la paret, y en ella
y en lo Mercat á la llarga
hia mils de faròls qu' alegren
els ulls. Per un llens tapada
la pòrta de Sen Martí
es veu, y en treball chermana
la pintura á la ya dita,
presenta en postura santa
á aquell Obispo y á Sen
Antoni Abad, y en la banda
de dalt el Nom de Maria.
En transparents d' igual trasa
Sen Salvador s' ha adornat;
mes esta parroquia y l' atra
han fet molt acopi de
faròls á la venesiana.
La Escola-Pia es presenta
també ben ataviada
honrant la paret en cuadros
d' apresiatió extraordinaria:
y el pati del Hospital,
y el Milacre; á l' atra cara
d' éll, y el Temple y Sen Pio quinto
y Sen Cristófol, de gala
vestixen, y s' illumenen
d' una manera qu' encanta.
La Ciudadela oferix
sensillés, incheni y gracia
en lo pensament que á cap

s' ha dut: fortalea falsa
hia alsà sobre la de pedra,
y tan ben eixecutada
l' òbra está, que no se sap
ahon lo verdader acaba
y ahon comensa lo finchit.
Salvador Navarro alcansa
la dicha de ser l' autor.
Trasparents fets de má pràctica
s' encontren así, y figuren
torres, ponts, trofèus del arma
d' artilleria, y al fi
la Vèrge está Inmaculada.
En pintarlos convingué
Bergon, y li han donat fama.
Els batallons de Mallòrea
han portat el gat á l' aigua
els dos, volenlho portar
el hú asòles, y en sa casa
els de Sen Fernando intenten
també lo posible en gracia
del obchecte, y els llanseros
de Sagunt. Cautiva l' ànima
cada—hú d' estos cuartels,
y en tots la Imache preada
de Maria entre guirlandes
y fines sedes acampa.
El palasio del marquès
de Dos-Aigües, que de randa
pareix que la mitat siga,
té trenta huit ú cuarenta
flamers en lo balconache,
y en l' asombrosa portada
son dibuix seguix el gas.
Uns aparats duts de Fransia
ú més llunt té el siñor Campos
en los balcones de sa casa,
d' un efecte sorprenent:
may s' havia vist encara
per así una cosa aixina:
jéu! y tenen la ventacha
que cuan estan apagats
fan molt goig també.—La entrada

d' els Hospisis corresponen
al crit cheneral, y en maña
molta arreglá la Estasió
á élls en desichos s' iguala.
Mes lo que tot hu corona,
ya qu' ara de llums es tracta,
son la Glorieta y Partèrre:
cuan hú asoma á la barana
que forma el banc, donant front
d' els sigarros á la fábrica,
pót supòndres trasportat
á una poblasió fantástica
ahon no mes habiten Chènis
y Ninfes ú atra chentualla
per l' estil. Sinc mil sisentes
llums en grasiosa y variada
convinasió ha fet posar
—per encarrec de qui mana
en pasechos,—un incheni
pera estes coses, de marca.
Segons dihuen, s' ensendrà
tres nits asò á la semana
no mes; la chent parla molt,
pero si es sèrt, será llástima.
Sápies que la Bolseria
com un saló está arreglada
de ball; y els carrers de Quart,
Barques y la Póbla Llarga
pareixen una foguera.
En los campanars s' esplachá
la vista, entre élls emportanse
sens vasilament la palma
el de Santa Catalina,
y en segon lloc es destaca
el de Sen Chuan; despues entren
Sen Martí y atres molts. Ara,
si 't parle de les fronteres
particulars, esta carta
may tindrà fi, qu' el veinat
de Valensia, qu' idolatra
á la Vèrge, ha quedat com
sap; que balconés en la plasa
hia de la Sèu y en la del

Mercat y en la d' ahon estava
el Consistori y en mil
punts mes, que davant es pára
hú sens voler, á admirar
tant de gust, pasensia tanta.
Valensia es húi un Parais,
créguesho; per ahon es chafa
s' encontren flòrs, y ahon es mira
llums es véhuen.—Ya s' allarga
la carta molt: t' escriuré
demá; conqué á Déu, y á l' atra.

Batiste.

CARTA 7.^a

Valensia 16, á les huit del mati.

No tenint res que contarte
d' extraordinari ahir dimecres
festa fiu fer á la ploma,
que també 's cansa en fer lletres.
Cuan d' escriuret acabí
el dimats, á les fosquetes
puchí al terrat, que chillaben
ya les ixides primeres
del castell del Micalet;
huit en punt entonses eren.
Tots los terrats de Valensia
coronaba 'l pòble alegre,
y á cada pomell de llums
qu' allá dalt els cuhets deixen
soltaba una esclamsió
llarga com rabo d' hereche.
Fòc se li pegá á una ròda;
l' ansietat tocá palmetes
y en curt rato es desapararen
mal ú bé, totes les péses.
La chent esperaba més,
y yo em tapi les orelles
per no ohuir els desbarats
que dien uns mequetrefes
al costat meu. El castell

seria fluix, pero entenguen
els que no saben de còses,
qu' estaba molt alt, y sempre
allí no 's fa lo qu' es vòl.
Em menchi unes panadetes
pera fer temps, y més tart
ixqui: per davant del Temple
pasant, en la plasa inmensa
de Sen Domingo, qu' apenes
es cabia, com poguí
vaig colocarme. Romperen
à les dotse el Gran Consèrt
tots els músics, fent á estelles
entre sisents instruments
y prop de sen cantors qu' éren,
els timpanos d' els ohuits.
Còses de mèrit s' oixgueren.
Comensá en nn *Himne-marcha*
d' un coronel, y darrere
de tot, à les dos y micra
tocaren, cansats de veres,
la *Batalla d' Inkerman*,
de Llorens. Gotes espeses
caigueren en chaparró
prosedents de nubols negres,
y encara que s' alarmá
un poc la chent, erre qu' erre
y bufa que bufa els músics,
en l' entaulat s' estigueren.
També en l' arrull de dos bandes
han amenisat les festes
en Sen Bult y Póbla Llarga,
y en nits pasades ya vérem
asò en l' altar d' els platets.
Abir correguí en espardeñes
l' Universitat:—les botes
m' han fet uñeros, y en elles
ya anar un pas no podia.—
¡Asò si que té que veure..!
igual que la Esposisió,
que també he vist. Considere
qu' el hòme es capas de fer
cuant se li pose entre sèlles.

¡Quins cuadros y quins dibuixos!
¿Pues y bròdats? ¿voldràs creure
que se bròda ya el cristal?
Hia un teler que fa estampetes
de la Vèrge: he vist mil mòstres
d' infinitat de canteres:
¡y tot qué ben arreglat!
Están estes maravelles
en Sen Chuan de la Ribera,
y adornades les fronteres
d' este y la Universitat
están també en banderetes,
pintures y pabellons.
Asò no s' esplica, y pense
callar, ya que la paraula
no pot dir lo qu' els ulls véhuen.
Féu l' Art de la Seda ahir
la festa en la Sèu, y el sélebre
Sanz y Forés predicà,
cautivant l' atensió sempre.
Anit l' *Orfeon valensiano*
doná un bon consèrt, á eixemple
del del dimats y á iguals hòres.
La sinfonia del mestre
Vidal la *Paloma blanca*
senda obri á varies bellées
musicals, y va acabar
en un *Wals burlesc*. Yo pegue
moltes becaes de sòn
en fusions que se selebren
á les hòres de dormir.
Adios: vaig á comprar freses
al Mercat; si cuan m' entorne
á Albuixech les hia sanseres
encara, t' en portaré
tres lliures pera qu' en menches.
Cuidat tú, cuida del chic,
y d' els qu' están al pesebre.

Batiste.

P. D.—Un transparent alegoric
acaba hui d' apareixer
en un balcó cantoner:

es tal-cual bò y, segons señes,
es deu al pinsell d' els Brú,
y els notaris el costechen.

CARTA 8.^a

Valensia 17, á les quatre de la
vesprada.

No dirás que no et cumplix
lo qu' et promet, Visanteta,
que pera poder escriurerteu
tot, no perc ninguna festa.
Ahir ani á la traslasió
d' una *Marededeuheta*
qu' en prosesó conduiren
els que cambiaben en ella
també de casa; els pobrets
qu' en sèl que la honra, replega
la que Gran Asosiasió
Domisiliaria es nomena
d' els Desamparats: haberes
vist allí sers d' edat tendra
alternant en atres molts
qu' está agobiant la vellea.
La casa nòva, deguda
sòls á la benefisensia
d' alguns, del Pare d' els Hòrfens
está en lo carrer: la prenda
millor, la Mare de Deu,
es regal de la Condesa
de Rótova.—En l' ofertori
de la misa á gran orquesta
de Sen Martí, es socorriren
á pobres ansians, y entrega
es feu d' els dòts á les hòrfenes
qu' els mereixien. La iglesia
de Sen Salvador al temps
mateix testimoni era
d' una còsa igual: allí
es sortechaben en neta
imparsialitat sis traches

pera hòme y sis de femella.
L' Achuntament atre tant
fent per si, una sincuentena
en distribuia als chics
d' els hospisis de Valensia
é igual número á les chiques,
dotant despues en noblea
à huit d' estes, y de fòra
d' els asils á una dotsena.
M' en aní á la Escola-Pia
y viu del pati en la fresca
un dinar de chent menuda
servit en molta destrea
per los pares escolapios;
una música completa
tocaba còses alegres,
y els convidats la cullera
menechaben qu' era un gust:
perolet ú casoleta
cada hù tenia al costat,
ahon guardaba sens reserva
les sòbres pera emportárseles.
Per la nit, de la retreta
à l' hòra, es va desparar
de la Lloncha de la Seda
en-front, un castell molt bò
costechat per la festera
sosietat de Sen Visent
del Mercat. Una bombeta
de llum chocá en la fachá
del edifisi de pedra
que t' he nomenat, y com
els gòts estaben en regla
allí colocats y un fil
conductor de mecha en mecha
corria, es va pegar foc
el combustible, y de presa
casi tota la paret
s' illumená. Si eixa idea
als de la chunta de festes
per sòrt occurit habera,
en los papers del programa
quisá l' haurien impresa.

Adios, no 't tinc que dir mes;
hú la carta es més curteta,
pero ya el desig de véuret
va tenint més d' una llegua.

Cañamó.

P. D.—El ponent que fá estos dies
d' els altars la murta seca,
y el dimecres en la nit
en Sen Nicolau ensesa
caigué la mecha d' un gòt
sobre l' arc, y en meñs qu' hú es mencha
un merengue s' ensengué,
y es va salvar en gran pena
no mes la Imache de plata.
Pròu n' hiá: la taula m' espera.

CARTA 9.^a

Valensia 18, á les deu de la nit.

Atra vòlta prenc la ploma
pera emborronar el parte
de costum.—Al mateix temps
qu' en la Sèu seguix donanse
diaria festa y solemníssima,
sempre en uns puestos ú en atres
en fan els particulars:
hú els del Comèrs en sèl loable
l' han feta en la Escola—Pia,
y de la Vèrge els confreres
en l' antiga capelleta
en que primer l' adoraren.
A les sinc de la vesprada
la chent anaba á bandades
per los carrers, esperant
la Cabalgata: donsaines
s' ohuiren, y al cab d' un rato
per davant de mí pasaren
tots els d' ella en esta forma:
primer, montats uns cuants guardies
sivils; com élls, els cocheros

despues; darrere arrastraben
els carros d' els grèmis, cóples
y confits tirant al aire:
d' aquells els pendons seguien
en llistes que revolaben.
Una música en seguida
y els Orfeons en bons traches
darrere de la bandera
que s' han fet de tèles blanques
y blau color: una banda;
gastadors, (sens portar barbes
com atres vóltes); tambors
y trompetes qu' ensordaben;
darrefe, una compaña
d' armats soldats; les barrades
banderòles; la d' els momos
fent front a les demés danses
que seguien balluchant
y fent parlar, y en llistades
túniques y escuts en mòts,
els heralts: darrere anaben
en tabalet y donsaina;
cam—así cam—allá, en aques
brioses templats llauradors
duent a la grupa agrasiades
chiques de l' hórta, vestides
com antigament: alhaixes
adornaben de valor
les orelles foradades
d' algunes y els còlls finisims
y els dits de puntes rosæs:
a Benimaclet, Rusafa
y Patraix representaben.
Despues, la Roca Valensia
tirá per rosins en franchises
y plomes; els timbalers;
sinc carreteles portaben
als de la chunta de festes;
als maestrants atres váries;
als masers de la siutat
y als rechidors y als alcaldes.
En cochè de totá gala,
la espasa del Rey don Chaume

y el pendó de la conquista;
les claus antigues dorades
d' els portals d' entonses, y el
pendó qu' aquell temps usabem.
En atre coche qu' el últim
era, seguint s' avistaren
els siñors Gobernador
y Correchidor, tancanse
la comitiva en la tropa
d' els aguasils que montaben
darrere, y en los llanseros
de Sagunt.—Cuan acostanse
anaba la nit, ixqué
de la iglesia de la Mare
de Deu Rosari solemne
com aña pasats. Comensaren
á vindre d' esta manera:
un chiquet tocant del máneç
una campana; una creu
en un Cristo venerable,
y acompanyament lluit
en molts fanals, siris y haches:
orquestra y veus de la Sèu,
y en un guió, de la Imache
que dúyen al fi, un retrato;
més acompanyants pasaren;
alguns saserdotes resant,
y en redons múscles de quatre
hòmens la Vèrge Maria,
qu' es la mateixa que tráhuen
pera 'ls chustisiats: darrere
resant també caminaben
els del Seminari, y dònes
de còr tèndre y fortes cames.
Anit habé cheneral
illumenasió, aumentades
les llums per les qu' en la torre
del Micalet colocaren.
En lo carrer de la Pòbla
en un castell es recrearen
els veïns, y alegres músiques
habé despues en parts vàries.
Chusep Bernal y Aguilar,

qu' habita en los oposts màrchens
del riu, venera en sa casa
en devosió qu' aumentanse
va cad'-añ, una hermosísima
Mare de Deu, y al parlarse
del sentenar li digué:

«Siñora, vullc obsequiarte
més que may.» De vèrda murta
feu tres arcs que molt puchaben
chunt al pònt de Sen Chusep,
y cubrint en cortinaches
de domasos la frontera,
colocá faròls y arañes.

El dia tretse li feu
á la Vèrge festa en grande
en la Compañia, ahon
acompañament notable
en proseso la portá,
repetinla al acabarse.

Cuan fon fosc habé castell
y els qu' el véren l' alabaren.
Tresents llums per nou nits
el seu resplandor donaren,
y els seus acòrts armoniosos
per tres, clarinets y flautes.

Demá li farà atra festa,
perque no 's hòme qu' es canse,
y en la iglesieta es veurá
de Marchalenes la Imache,
y en la nit castell tan bò
es desparará com l'atre.

Asi 'm quede d' esta carta:
hasta l'atra y conservarse.

Batiste.

CARTA 10.^a

Valencia 21, á las onse de la nit.

No t' he escrit desde el disapte
per tindre matèria curta:
tot en este mon té fi

y del seu ya asò va en busca.
Del Grao acabe de vindre,
ahon m' he embrutat de pregunta
els sarahuells y una mànega
de la chaqueta de cúbica.
Pero anem per órde, y deixe
còses de monta ninguna.
La nit del dihuit habé
un bon castellet y música,
per los sastres costechat,
en la plasa puntiaguda
de Sen Fransés, y el dumenche
la Real Maestransá, que nunca
es pòsa per poc, tirá
el resto en la Séu: no fluixa
fon la concurrencia, y en
sa machor part d' *alta alcurnia*,
segons don Chochim m' ha dit.
Ofisiá en mitra y casulla
el señor Barrio y Fernandez,
y feu de la Vèrge pura
el panechiric l' Obispo
de Segorb. En llengua muda
y orella atenta estigui.
La orquesta, qu' está molt ducha
en tocar obres de mèrit,
es colocá á gran altura,
y aixi mateix els cantors.
En una y en atra punta
de la mesa del altar,
tisbá la vista confusa
dos rams de grans dimensions,
y tan bé com en pintura
podera ferse, les flòrs
mateix en mañosa industria
dibuixaben l' escut d' armes
del noble Còs que t'anunsia
ma ploma al prinsipi. Tres
salves, contant en cada una
quinse canonades, feren:
d' els tròns la sanc se 'm asusta,
y em feu pegar trenta bots
la pólvora inoportuna.

El dilluns vaig l' Hospital
visitar, locos é Inclusa,
y en la iglesia renovada
entrí lliure de l' angustia
del chentiu: pintats al temple
hiá sis medallons d' alguna
suposició en l'alta bòveda
per la má ya coneguda
de Coscollá, y dos altars
restaurats en la *pecunia*
de don Joaquin Gil y Esbrí,
y á mes, de bona escultura—
una Vèrge del Pilar,
regal d' este.—A prop de la una
s' han repartit mil rasons
entre 'ls de ròba rompuda
ahir de carn, botifarra,
arròs y un pá, per la chunta
ú comisió del Mercat.
Despues l'adchudicatura
fon d'els premis als poetes,
y per la nit, nit de lluna,
á un castell s' el pegá foc,
castell de molta hermosura,
damunt del pont del Real,
quedant la chent complaguda.
En festes així es molt fásil
qu' es trenque un pròchim la nuca,
y á prevensió han posat cases
d' ausili, ahon la primer cura
pot ferse en llit estobat:
¡gran disposició! ¡oportuna!
Hui ha habut festes en lo Grao:
han fet regates. Figúrat
—si may hu has vist,—que dos llanches,
tres ú quatre, arranquen á—una
d' un punt,—persupost, per l' aigua—
y la que primera cullga
un banderi ú atre obchecte
posat d' atra en una fusta
qu' está á gran distansia, aquella
el premi s' endú: una suma
sòl ser; un pesic de plata,

qu' es lo que més estimula.
Habé cucañes y à veureles
de prop m' embarqui en vellusa
llancha embetumá de nou:
per aixó en la roba bruta
m' en vaig entornar. Ya fosc
em detingué entretenguda
la vista un castell, plantat
de la bahia segura
en la bòra, sent espill
la mar de tal festa pública.
Al tornarmen vaig trovar
à hú qu' à don Chochim consulta
y de la Chermandat es
de la Vèrge: cara duya
de mal-humorat; vá dir
à poc que portaba murria
perque invitasió no habia
resibit de part ninguna
sa Confreria pea anar
en la prosesó nocturna
del Rosari, ni en les atres,
ni en res: vaig chirar la fulla
y distraurel procurí
parlanli de la frescura
de la nit.—Les dotse toquen
y m' abandona la musa,
que també té són. Demá
t' escriuré la carta última,
y al atre em veurás en casa
tocar content la bandurria.

B. Cañamó.

CARTA II.^a Y ULTIMA.

Valencia 22, á les nou de la nit.

Y' ha aplegat l' última nit
y demá et veuré en bon-hòra:
¡line presa per abrasarte,
y el ixir d' así em desòla!
¿Qu' és asò que senc en mí?

¿qui 'm té nugat d' una còrda
que cuant més trencarla espere
més les del còr m' amarròta?
Yo he vist tornar á la Vèrge,
desfent la primera vòlta,
y al revés m' ha susuit
qu' en aquella festa gròsa:
d' entusiasme plori entonses;
de dolor huí el còr em plòra.
A les sinc han tret la Imache
de la Sèu per una pòrta,
y á les sèt en sa capella
ha entrat cuberta de glòria.
Entre 'ls vives y els aplausos,
arranes de qui bé l' adòra,
la Siñora he vist pasar;
pero yo que fea fòrsa
pera respoudre á aquells crits,
m' he quedat en llengua mòrta.
Chirá un rato l' han tenguda
cara-al-pòble á qui consòla,
com despedinse entristida
del qu' en breu morir li toca.
La he vista desapareixer
y m' he desichat la fòsa.....
¿Qu' és asò que senc en mí?
¿qui 'm té nugat d' una còrda?

.
Visenta, un hora despues
estaba mut baix la bóveda
de la iglesia de María
y ohint la música armónica,
cuan de repent en mon ser
he sentit estraña cosa.
De pensamientos un millar
m' han vingut á la memòria,
y á un borbolló de paraules
sens voler he donat sòlta.
Aten así lo que dia
contemplant la Hermosa Chòya.

«Siñora que viu retrato
«sou de la qu' està en lo sèl,
«deixeume tastar la mèl
«de qu' os vecha un altre rato;
«Perque l' ànima s' en vâ
«del seu clòt, cuan considere
«que no 's pot tornar arrere
«a fer lo que fet està.
«¿Còm, digau, me hu arreglara
«pera besaros sixquera
«ceixe mant que ya volguera
«qu' en son teixit m' abrigara?
«Sé qu' el mon plé està d' engañs
«y anhele nòu hospedache.....
«mès pera veure eixa Imache
«que no me muiga en sent aïns.
«O si es millor pera mi,
«si en la Gloria tinc cabuda,
«destròses la còrfa ruda
«qu' apresa l' ànima en sí.
«Yo no vulle ya mes amor
«qu' el de Deu y el de sa Mare:
«bon marit soc y bon pare,
«pero tal-cual pecador.
«Hú viu en los ulls tancats
«en tant que la Fè no 'l guia:
«aumenteu en mi, Maria,
«Mare d' els Desamparats.

Dia 23, á les nòu del mati

Com estic desde abir torbat
es el meu cap una nòria,
y per tirarla al correu
la carta guardi en la ròba:
no be mal, qu' encara tinc
que donarte un atra nòva.
Al amaneixer hui el dia,
en ànsia els músics notòria
de la Vèrge despedirse
han volgut en tènbra sòlfa,
y esta nit en lo Mercat
—últim festeig que s' acòrda—

haurá un castell qu' á les dèu
ensendrà la primer ròda.
Asò mateix qu' ara escric
t' hu entregaré en mà pròpia,
perqu' el tren d' esta vesprada
em traurá d' esta Liørna.
!Valensia, qui hui s' allunta
en tú l' ànima despòsa!

